

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Věrou Jachurovou v právní věci

žalobce: **A. A.**
státní příslušník
bytem

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v prohlášení zániku dočasné ochrany podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona 65/2022 Sb. o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invází vojsk Ruské federace

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v prohlášení zániku dočasné ochrany žalobce podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb., o kterém se žalobce dozvěděl dne 17. 11. 2025, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před prohlášením zániku dočasné ochrany, tj. aby obnovil stav ke dni předcházejícímu dni 9. 11. 2025.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Tento zásah spatřoval v tom, že žalovaný mu e-mailem

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

oznámil zrušení dočasné ochrany podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“).

2. V žalobě uvedl, že území Ukrajiny opustil zhruba 2 týdny před vypuknutím války na Ukrajině a do České republiky přicestoval na základě bezvízového styku. Po vypuknutí války na Ukrajině požádal v České republice o dočasnou ochranu, která mu byla dne 5. 4. 2022 udělena. Dočasnou ochranu si žalobce následně pravidelně prodlužoval. Dne 17. 11. 2025 obdržel na svou e-mailovou adresu e-mail, v němž ho žalovaný informoval o zrušení dočasné ochrany z důvodu dle § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina.
3. Dále uvedl, že dne 10. 9. 2025 zaslal žalovanému oznámení o změně adresy, společně s dokladem o zajištění ubytování. Následně žalobce obdržel sdělení o nesplnění podmínek pro doklad o zajištění ubytování, čímž byla jeho adresa automaticky přehlášena na ohlašovnu ve smyslu § 6a odst. 4 Legis Ukrajina. Žalobce proto dne 30. 10. 2025 doložil správný doklad o zajištění ubytování a nyní má již řádně přehlášenou adresu.
4. S poukazem na znění ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina vyzdvihl, že podanou žalobou se brání právě proti zrušení dočasné ochrany. Má za to, že uvedené ustanovení obchází výlukou přezkumného řízení stanovenou v § 16 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. Namítl, že dotčené ustanovení je v rozporu s právem Evropské unie (dále jen „EU“), konkrétně s čl. 8 odst. 2 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“). Absence hlášené adresy pobytu ve státě, který dočasnou ochranu poskytuje, nemůže být důvodem pro neudělení dočasné ochrany, resp. pro její zánik, neboť takovýto požadavek nevyplývá ze směrnice o dočasné ochraně. Ani český zákon nezná absenci adresy pobytu ve státě poskytujícím ochranu jako důvod odnětí, resp. zániku dočasné ochrany. Tímto de facto zamítacím důvodem jsou rozšířeny taxativně vymezené důvody neudělení (resp. zániku) dočasné ochrany dle čl. 28 směrnice o dočasné ochraně. Žalobce přitom shledává rozporným s právem EU i pouhý fakt, že je doklad o ubytování vůbec vyžadován, ačkoliv to směrnice o dočasné ochraně nepředpokládá. To však samo o sobě nebylo předmětem zásahu správního orgánu v tomto případě.
5. Podle názoru žalobce není přípustné, aby na základě směrnice o dočasné ochraně (viz recitál č. 12) byla přijata taková vnitrostátní úprava, která zhoršuje postavení vysídlených osob a klade jim další překážky k získání dočasné ochrany v členském státě EU. Zároveň Česká republika nezajistila ve smyslu čl. 17 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí“) žádná další doplňková práva oproti směrnici o dočasné ochraně. Žalobce se tak domnívá, že v jeho případě jde o tzv. *l'acte clair*. Směrnice o dočasné ochraně žádné ustanovení o možnosti přijímat opatření zpřísnující podmínky udělení, prodloužení a zániku dočasné ochrany neobsahuje. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2024 č.j. 2 Azs 111/2024, ve kterém Nejvyšší správní soud zdůraznil, že členské státy nemohou stanovit osobám požívajícím dočasné ochrany podmínky, které by byly méně příznivé, než jsou ty vymezené ve směrnici o dočasné ochraně. Žalobce se též dovolával závěrů, v nimž v obdobném případě, jako je ten žalobcův, dospěl Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 25. 9. 2025 č.j. 10 A 81/2025-41.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

6. Na závěr dodal, že si je vědom toho, že není osobou, na kterou dopadá prováděcí rozhodnutí, neboť dne 24. 2. 2022 nepobýval na Ukrajině. Jelikož však ustanovení o přezkumném řízení byla ve věcech dočasné ochrany českým zákonodárcem explicitně vyloučena, domnívá se, že by měl být chráněn před nezákonností výše popsaného zásahu z důvodu nesouladu § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina s právem EU stejně jako v případech ostatních držitelů dočasné ochrany. Zdůraznil, že pro něj je takový zásah do jeho práv mnohem znatelnější, neboť nemůže o dočasnou ochranu požádat znovu. Popsaným zásahem ztrácí právo na znovuzískání dočasné ochrany v ČR.
7. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ke skutkovým okolnostem věci uvedl, že žalobce se po udělení dočasné ochrany dne 5. 4. 2022 registroval k prodloužení dočasné ochrany. V návaznosti na sdělení právního zástupce ubytovatele ze dne 12. 8. 2025, který s žalobcem nájemní smlouvu neuzavřel, postupoval žalovaný podle § 6a odst. 3 písm. a) Legis Ukrajina a zrušil údaj o místě hlášeného pobytu žalobce ke dni 11. 8. 2025. Od tohoto okamžiku se místem hlášeného pobytu žalobce na území stala adresa pracoviště žalovaného v Praze. Žalovaný nepovažoval za věrohodný ani doklad o ubytování, který žalobce žalovanému zaslal dne 31. 10. 2025. Vzhledem k tomu, že místem pobytu žalobce na území bylo po dobu více než 90 dnů, konkrétně od 11. 8. 2025 do 9. 11. 2025, sídlo pracoviště správního orgánu, došlo dne 9. 11. 2025 k zániku dočasné ochrany, resp. k zániku žalobcova dosavadního oprávnění k pobytu na území za účelem dočasné ochrany podle § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina.
8. K přesvědčení žalobce o rozporu ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina žalovaný uvedl, že toto je důsledkem toho, že žalobce nerozlišuje mezi oprávněním k pobytu za účelem dočasné ochrany a dočasnou ochranou jako takovou. Je zřejmé, že dočasnou ochranou Lex Ukrajina nerozumí dočasnou ochranu vyhlášenou prováděcím rozhodnutím, ale již samotné pobytové oprávnění podle čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně. Tato směrnice zakládá členským státům povinnost vydat osobám požívajícím ve smyslu jejího čl. 5 dočasné ochrany povolení k pobytu. Ovšem pokud jde o proces získání tohoto pobytového oprávnění, nechává evropský zákonodárce tuto otázku zjevně na vnitrostátním právu členských států. Stejně tak neřeší konkrétní podobu tohoto pobytového oprávnění, jeho platnost, způsob prodlužování. Jediné, co zakotvuje, je povinnost toto pobytové oprávnění osobě požívající dočasné ochrany vydat. Podle názoru žalovaného má členský stát také možnost stanovit, za jakých podmínek platnost tohoto pobytového oprávnění skončí, zda uplynutím doby nebo na základě jiné skutečnosti. Skončení či zánik platnosti pobytového oprávnění z titulu dočasné ochrany neznamená, že takovou osobu členský stát vylučuje z dočasné ochrany úplně, tedy nad rámec čl. 28 směrnice o dočasné ochraně. V případě, že u takové osoby není dán některý z důvodů uvedených v čl. 28 směrnice o dočasné ochraně, je členský stát povinen podle čl. 8 odst. 1 uvedené směrnice vydat pobytové oprávnění z titulu dočasné ochrany znovu. Lex Ukrajina ani zákon o dočasné ochraně nijak neomezují možnost podání žádosti o poskytnutí dočasné ochrany, tedy o vydání oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany. Připomněl, že podle čl. 28 směrnice o dočasné ochraně mohou členské státy vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud nastane nebo je zjištěna některá ze skutečností uvedená v odstavci 1 uvedeného článku. Takové osobě tedy nemusí vydat oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany ani přiznat další práva vyplývající z dočasné ochrany. Tyto účinky však ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina nemá. Držiteli dočasné ochrany, kterému tímto způsobem oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany zanikne, nebrání uvedené ustanovení v získání nového povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany. Pokud by ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis

Ukrajina skutečně rozšiřovalo důvody uvedené v čl. 28 směrnice o dočasné ochraně, pak by muselo z textu vyplývat, že v důsledku zániku oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany není již cizinec oprávněn získat nové pobytové oprávnění za účelem dočasné ochrany.

9. Pro úplnost doplnil, že v případě žalobce jeho opakovaná žádost o udělení dočasné ochrany ze dne 13. 11. 2025 nebyla úspěšná, neboť nebylo prokázáno, že žalobce je osobou podle § 3 Legis Ukrajina.
10. K výzvě soudu žalobce upřesnil, že se žalobou brání proti zrušení dočasné ochrany z důvodu přehlášení adresy na ohlašovnu. Jelikož je ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina dle žalobce v rozporu s právem EU, spatřuje porušení svého práva na dočasnou ochranu v postupu žalovaného podle uvedeného ustanovení. Vzhledem k tomu, že ke zrušení dočasné ochrany žalobce došlo dne 9. 11. 2025, požaduje žalobce obnovení právního stavu ke dni předcházejícímu tomuto dni, neboť k tomuto datu byl žalobce držitelem dočasné ochrany.
11. Při přezkoumání tvrzeného nezákonného zásahu soud vyšel z následující právní úpravy:
12. Podle § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany dále zaniká po uplynutí 90 dní, kdy bylo místem pobytu cizince sídlo správního orgánu podle § 6 odst. 4 (pozn. soudu: správně má být odkazováno na § 6a odst. 4).
13. Podle § 6a odst. 1 Legis Ukrajina Ministerstvo vnitra zruší cizinci, kterému byla udělena dočasná ochrana, v informačním systému cizinců údaj o místě hlášeného pobytu na území České republiky, jestliže a) byl zápis tohoto údaje proveden na základě nepravdivě nebo nesprávně uvedených skutečností, b) byl objekt, na jehož adrese je cizinec hlášen k pobytu na území České republiky, odstraněn nebo zanikl, nebo c) zaniklo právo užívat objekt nebo vymezenou část objektu, na jehož adrese je cizinec hlášen k pobytu na území České republiky, a neužívá-li tento objekt nebo jeho vymezenou část.
14. Podle § 6a odst. 2 Legis Ukrajina Ministerstvo vnitra zruší údaj o místě hlášeného pobytu podle odstavce 1 písm. c) na základě prohlášení vlastníka nebo osoby oprávněné k užívání objektu nebo jeho vymezené části.
15. Podle § 6a odst. 4 Legis Ukrajina místem pobytu cizince po zrušení údaje o místě hlášeného pobytu na území České republiky je sídlo správního orgánu, který tento údaj úředně zrušil; v informačním systému cizinců je tento údaj označen jako adresa úřadu.
16. Podle § 16 zákona o dočasné ochraně na řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany se použije správní řád, s výjimkou ustanovení o doručování adresátům zdržujícím se v cizině, o úřední desce, o ustanovení opatrovníka osobám neznámého pobytu a osobám, které se zdržují v cizině, pokud se jim nedaří doručovat, a o ustanovení zástupce pro doručování, a dále ustanovení o umožnění nahlížení do spisu jiným osobám než účastníkům a jejich zástupcům, o vydání stejnopisu výroku rozhodnutí na požádání účastníka, ustanovení o odvolacím řízení a řízení o rozkladu, ustanovení o přezkumném řízení a ustanovení o obnově řízení a novém rozhodnutí.
17. Podle čl. 8 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně bez ohledu na dobu platnosti povolení k pobytu uvedených v odstavci 1 nesmějí členské státy osobám požívajícím dočasné ochrany přiznávat méně výhodné podmínky než ty, jež jsou uvedeny v člancích 9 až 16.
18. Podle čl. 28 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně členské státy mohou vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud a) existují závažné důvody se domnívat, že i) tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak jsou definovány v

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

mezinárodních dokumentech vypracovaných za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů; ii) tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než na území tohoto státu byla přijata jako osoba požívající dočasné ochrany. Závažnost očekávaného trestního postihu se posoudí na základě povahy trestného činu, z něhož je daná osoba podezřelá. Mimořádně kruté činy mohou být kvalifikovány jako vážné nepolitické zločiny, přestože byly údajně spáchány s politickým cílem. Toto se vztahuje jak na účastníky trestných činů, tak na jejich návodce; iii) tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; b) existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.

19. Podle čl. 28 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně důvody pro vyloučení podle odstavce 1 se posuzují pouze na základě osobního jednání dané osoby. Rozhodnutí a opatření o vyloučení se řídí zásadou přiměřenosti.
20. Po posouzení věci soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
21. Soud nejprve konstatuje, že žaloba byla podána včas, tj. v zákonné lhůtě podle § 84 odst. 1 s.ř.s. Žalobce odvíjí svou vědomost o zásahu žalovaného od e-mailu ze dne 17. 11. 2025, v němž mu žalovaný oznámil zánik dočasné ochrany z důvodu vymezeného v ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina. Tato skutečnost určuje počátek běhu dvouměsíční subjektivní lhůty pro podání zásahové žaloby ve smyslu § 82 s.ř.s. Žaloba byla u soudu podána dne 9. 1. 2026, tudíž před uplynutím zákonné dvouměsíční subjektivní a zároveň i dvouleté objektivní lhůty.
22. Dále soud považuje za potřebné zdůraznit, že žalobce spatřuje nezákonný zásah ve skutečnosti, že mu žalovaný oznámil zánik dočasné ochrany, neboť v případě žalobce byly naplněny podmínky ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina. Předmětem sporu tedy nejsou skutkové okolnosti, na podkladě kterých byla žalobcem sdělená adresa jeho pobytu Ministerstvem vnitra zrušena a přehlášena na sídlo správního orgánu ve smyslu § 6a odst. 4 Legis Ukrajina. Jinými slovy řečeno, pro posouzení projednávané věci není podstatné, jaké (skutkové) důvody vedly žalovaného k závěru o zrušení údaje o místě hlášeného pobytu žalobce, resp. proč žalovaný neprovedl změnu místa hlášeného pobytu ani na základě smlouvy o nájmu, kterou mu žalobce předložil dne 31. 10. 2025.
23. Soud tedy přistoupil k posouzení, zda se žalovaný dopustil nezákonného zásahu tím, že ve skutkovém případě žalobce aplikoval § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina a prohlásil, že dočasná ochrana žalobce zanikla.
24. Ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).
25. Soud má za to, že podmínky č. 1, 2, 4 a 5 jsou v daném případě splněny. V žalobě vymezený zásah byl zaměřen přímo proti žalobci, který přišel o práva vyplývající z dočasné ochrany. Zásah spočívá v prohlášení zániku dočasné ochrany žalobce v důsledku faktického postupu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

žalovaného, který prohlásil zánik žalobcova pobytového oprávnění za účelem dočasného ochrany v důsledku uplynutí 90 dní od okamžiku přehlášení adresy místa pobytu žalobce na adresu sídla správního orgánu. Rozhodnutí o zániku pobytového oprávnění se v této situaci nevydává. Na tomto místě soud poznamenává, že žaloba není ve smyslu § 85 s.ř.s. nepřijatelná, neboť žalobce se ochrany svých práv nemůže domáhat jinými prostředky.

26. Otázkou týkající aplikací ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina a jeho souladu s unijním právem se zabýval Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 25. 9. 2025 č.j. 10 A 81/2025-41, na který žalobce v žalobě odkázal. V tomto rozsudku dospěl 10. senát k závěru, že ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina je pro rozpor s právem EU neaplikovatelné. Soud se s argumentací 10. senátu zcela ztotožňuje a neshledal důvod se od ní odchýlit. Níže ji proto opakuje.
27. Podstatou ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina je *ex lege* zánik pobytového oprávnění vyplývajícího z dočasné ochrany za situace, kdy po uplynutí 90 dní bylo místem pobytu cizince sídlo správního orgánu. Posuzované ustanovení je tedy na místě vnímat jako negativní následek (sankci) pro držitele dočasné ochrany, kteří místo hlášeného pobytu uvedli nesprávně či nepravdivě, případně se na hlášeném místě fakticky nezdržují déle než 15 dnů, a tuto vadu v zákonem předvídané lhůtě neodstranili (srov. § 6a odst. 1 až 3 Legis Ukrajina). Je zjevné, že zákonodárce hrozbou zánikem oprávnění k pobytu chce držitele dočasné ochrany motivovat k tomu, aby včas, řádně a pravdivě hlásili místa svého pobytu, a stát tak měl přehled o tom, kde se na území ČR nacházejí.
28. Udělení dočasné ochrany ve smyslu Legis Ukrajina znamená „jen“ poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle prováděcího rozhodnutí, nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. Dočasná ochrana ve smyslu českých právních předpisů je tedy pouze jakousi legislativní zkratkou pro oprávnění k pobytu na území ČR (jak je i zřejmé z § 2 Legis Ukrajina a § 2 zákona o dočasné ochraně), tj. pobytové oprávnění, které jsou členské státy včetně ČR povinny držitelům dočasné ochrany vystavit a poskytnout jim toto oprávnění v souladu s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně.
29. Z podstaty minimálních norem vymezených ve směrnici o dočasné ochraně vyplývá pravomoc členských států v případě hromadného přílivu vysídlených osob zavádět nebo udržovat opatření příznivější pro osoby požívající dočasné ochrany. Pokud by však vnitrostátní systém byl méně příznivý, měl by členský stát zajistit doplňková práva stanovená směrnicí o dočasné ochraně (viz bod 12 preambule směrnice o dočasné ochraně a bod 17 preambule prováděcího rozhodnutí). *„Již z této skutečnosti plyne, že členské státy mají pouze omezenou možnost odeprít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Podle článku 8 směrnice jsou totiž povinny přijmout opatření nezbytná k zajištění pobytu osobám požívajícím dočasné ochrany, a to na celé období trvání ochrany. Za tím účelem jim musí vydat potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Jakékoli případné omezení v poskytnutí těchto práv tudíž musí být v souladu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím, a to pochopitelně i v případech unijním právem výslovně neupravených. Systémově se totiž jedná o vnitrostátní realizaci nároků či oprávnění přímo plynoucích z unijního práva (viz bod 33 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025 č.j. 1 Azs 336/2024-42).“*
30. Čl. 8 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně stanoví, že bez ohledu na dobu platnosti povolení k pobytu uvedených v odstavci 1 nesmějí členské státy osobám požívajícím dočasné ochrany přiznávat méně výhodné podmínky než ty, jež jsou vymezeny v člancích 9 až 16. Čl. 13 této směrnice přitom řeší otázku ubytování osob s dočasnou ochranou. V jeho odstavci 1 ukládá

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

členským státům povinnost zajistit osobám požívajícím dočasné ochrany možnost přiměřeného ubytování, nebo v případě potřeby zajistit poskytnutí prostředků k obstarání ubytování. Čl. 13 odst. 3 této směrnice současně umožňuje členským státům přizpůsobit úroveň pomoci schopnosti zaměstnaného nebo samostatně výdělečně činného člověka uspokojit své vlastní potřeby. Ze směrnice o dočasné ochraně tedy jednoznačně plyne, že všichni držitelé dočasné ochrany mají mít zajištěné přiměřené ubytování, což je nejnížší přípustná hranice.

31. Soud nepochybně, že stát by měl mít přehled o tom, kde jsou osoby disponující dočasnou ochranou ubytovány; bezesporu se v tomto ohledu jedná o veřejný zájem. Avšak jediné má-li stát přehled o tom, které prostory osoby disponující dočasnou ochranou obývají a kde se tedy nacházejí, může skutečně zajistit těmto osobám přiměřené ubytování, a dostát tak závazkům, které směrnice o dočasné ochraně a prováděcí rozhodnutí členským státům stanovily. Tento, byť svou podstatou legitimní cíl nelze vynucovat hrozbou zániku práv plynoucích z dočasné ochrany, neboť takto koncipovaná právní úprava se již dostává do přímého rozporu s minimálním standardem práv, které mají být dle směrnice o dočasné ochraně ve spojení s prováděcím rozhodnutím osobám, na něž se dočasná ochrana vztahuje, poskytnuty. Zákonodárce tedy v ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina nepřipustně vytvořil nový, na směrnici o dočasné ochraně nezávislý, důvod pro odnětí práv z dočasné ochrany. V této souvislosti lze argumentovat i čl. 28 směrnice o dočasné ochraně, který obsahuje taxativní výčet případů, kdy mohou členské státy vyloučit osoby z dočasné ochrany. Je zřejmé, že obsah tohoto článku nekoresponduje s obsahem ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina.
32. V případech, kdy se ustanovení směrnice z hlediska svého obsahu jeví jako bezpodmínečná a dostatečně přesná, jsou jednotlivci oprávněni dovolávat se jich před vnitrostátními soudy vůči státu, a to v případě, že stát směrnici včas neprovedl do vnitrostátního práva nebo i v případě, že ji provedl nesprávně (viz například rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. 11. 2018, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, bod 63). V nyní posuzované věci zákonodárce nad rámec směrnice o dočasné ochraně přidal podmínku, na základě níž může dojít k odnětí pobytového práva vyplývajícího z dočasné ochrany, přičemž vnitrostátní úpravu pozměnil způsobem, který neodpovídá obsahu směrnice o dočasné ochraně, tj. ji provedl nesprávně. Na uvedeném proto nemůže nic změnit ani skutečnost, že cizinec může svou žádost o udělení pobytového oprávnění za účelem dočasné ochrany podat znovu, resp. že ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina neobsahuje explicitní zákaz možnosti získat opětovně pobytové oprávnění z titulu dočasné ochrany.
33. Je-li tedy směrnice o dočasné ochraně postavena na konstrukci, že členské státy mohou být vůči vysídleným osobám vstřícnější, nemohou se však vydat opačným směrem a stanovit těmto osobám podmínky méně příznivé. Právě to však ČR samovolným, na evropské legislativě nezávislým rozšířením důvodů pro zánik pobytového oprávnění vyplývajícího z dočasné ochrany učinila vložení ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina. Toto ustanovení je proto i pro obecné soudy pro rozpor s právem EU neaplikovatelné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2017 č.j. 6 Azs 320/2017-20, body 71 a 72).
34. Soud se dále zabýval námitkou žalobce týkající se obcházení výluky prezkumného řízení ve smyslu § 16 zákona o dočasné ochraně. Jak již uvedl Městský soud v Praze ve výše citovaném rozsudku ze dne 25. 9. 2025 č.j. 10 A 81/2025-41, prezkumné řízení ve smyslu § 94 a násl. správního řádu je mimořádným oprávněným prostředkem iniciovaným správními orgány

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

z moci úřední v situacích, kdy jsou důvodné pochybnosti o tom, zda je správní rozhodnutí v souladu s právními předpisy. Ve své podstatě tedy jde o další řízení o oprávněném prostředku zahajované správním orgánem (na jehož počátku může, ale nemusí být podnět účastníka řízení), ve kterém správní orgán posuzuje zákonnost rozhodnutí. Výsledek takového řízení přitom není automatický a přímočarý; s ohledem na posuzovanou situaci totiž správní řád správnímu orgánu poskytuje spektrum možných vyústění přezkumného řízení (viz § 97 správního řádu), přičemž přezkumné řízení končí nějakým formalizovaným aktem (usnesením či rozhodnutím).

35. V nyní posuzovaném případě nejde o případ odnětí oprávnění k pobytu, které má na mysli namítané ustanovení § 16 zákona o dočasné ochraně. Zde jde o zánik těchto práv, neboli přezkumné řízení tak, jak jej konstituuje správní řád, nelze komparovat se situací, kdy zákon sám s určitou skutečností spojuje právní následek, aniž by takový následek podmiňoval činnost správního orgánu. Následek naplnění hypotézy v ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina, spočívající v zániku oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany cizince, nastává ze zákona bez dalšího. Nevede se tedy další řízení, správní orgán nic nepřezkoumává, není dokonce oprávněn následek předpokládaný právním předpisem nějak posuzovat (automaticky jej aplikuje). O následku aplikace právní normy se nevydává rozhodnutí, přičemž dotčené subjekty se o následcích nanejvýš vyrozumí.
36. Ačkoli zánik oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany a odejmutí oprávnění mohou mít stejný následek v podobě ztráty práv, neznamená to, že by zákonem předvídaným zánikem oprávnění došlo k prolomení výluky přezkumného řízení podle § 16 zákona o dočasné ochraně. Připuštěním této argumentace by *ad absurdum* nebylo možné aplikovat žádné zákonem předvídané situace, ve kterých práva vyplývající z dočasné ochrany ze zákona zanikají (například v důsledku skutečností nastalých ve smyslu § 11 zákona o dočasné ochraně). Poukaz žalobce na ustanovení § 10 zákona o dočasné ochraně v souvislosti s uvedenou argumentací je nerelevantní, neboť toto ustanovení nebylo v situaci žalobce aplikováno.
37. Lze tak uzavřít, že v důsledku uplynutí doby podle § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina nemohlo žalobci zaniknout oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, neboť uvedené ustanovení nelze pro jeho rozpor s unijním právem aplikovat. Soud proto výrokem I. určil, že prohlášení žalovaného o zániku dočasné ochrany žalobce je nezákonné. Výrokem II. soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před prohlášením zániku dočasné ochrany, tedy aby obnovil stav před datem 9. 11. 2025, kdy měla uplynout lhůta 90 dní ve smyslu § 5 odst. 8 písm. e) Legis Ukrajina.
38. Soud neshledal důvod provádět ve věci samé dokazování (viz též výše) a za tím účelem nařídil ústní jednání, neboť veškeré podklady a listiny, z nichž při rozhodování vycházel a jichž se procesní strany dovolávaly ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobcem i žalovaným doložených písemnostech, které jsou oběma stranám známy. O věci proto soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl bez nařízení jednání (žalovaný s rozhodnutím bez nařízení jednání výslovně souhlasil a žalobce ve stanovené lhůtě nevyjádřil nesouhlas s tímto postupem).
39. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobci, který měl ve věci plný úspěch, žádné důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 14. května 2026

Mgr. Věra Jachurová v.r.
soudce